

Likabehandlingsplan för Förskolan i Dals-Eds Kommun.

Oktober 2007

Reviderad Juni 2008

Likabehandlingsplanen syftar till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga, utreda och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. För varje verksamhet, t.ex. förskola, skola, fritidshem, skall det finnas en likabehandlingsplan. I planen skall de åtgärder som planeras att påbörjas eller genomföras konkret beskrivas. Planen skall vara anpassad till den egna verksamheten och årligen följas upp och utvärderas. Uppföljningen och utvärderingen av likabehandlingsplanen skall redovisas i förskolors och skolors kvalitetsredovisningar samt i huvudmannens (kommunen eller den fristående skolan) övergripande kvalitetsredovisning (SFS2006:279). Barn och elever skall finnas med i arbetet enligt förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan.

Skollagen

Utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter samt, i samarbete med hemmen, främja deras harmoniska utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedlemmar. Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdheten mellan könen samt aktivt motverka alla former av kränkande behandling såsom mobbing och rasistiskt beteende.

Läroplanen för förskolan (Lpfö98)

Förskolan ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och ska grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Förskolan ska också vara ett stöd till familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och växande.

Förskolan har till uppgift att bl.a ta till vara och utveckla barnens förmåga till ansvars känsla och social handlingsberedskap, så att solidaritet och tolerans tidigt grundläggs. Att motverka traditionella könsroller och könsmonster är också en viktig uppgift för förskolan. I läroplanen uttrycks det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten i förskolan:

”Omsorg om och hänsyn till andra människor, liksom rättvisa och jämställdhet samt egna och andras rättigheter ska lyftas fram och synliggöras i verksamheten... Att hävda grundläggande värden kräver att värderingar tydliggörs i den dagliga verksamheten. Verksamheten skall bedrivas i demokratiska former och därigenom lägga grunden till ett växande ansvar och intresse hos barnen för att de på sikt aktivt skall delta i samhällslivet.”

Varje barn ska ges möjlighet att bilda sig egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar. Barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation ska stärkas. Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra ska stödjas.

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar samt förmågan att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation. Vidare ska förskolan sträva efter att barnen reflekterar över och tar ställning till etiska frågor i vardagen samt utvecklar förståelse för att alla, människor har lika värde oberoende av kön, social etnisk bakgrund.

FN:s konvention om barns rättigheter

Barnkonventionen sätter barnperspektivet och rätten till likabehandling i fokus. Konventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid skall komma i främsta rummet. Den talar om rätten till liv och utveckling, om barns rätt till inflytande och att få göra sin röst hörd.

Barnet skall, enligt artikel 36, skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende. I artikel 2 fastslås barnets rätt att inte bli diskriminerat och i artikel 19 klargörs att staten har en skyldighet att skydda barn mot alla former av fysiska, psykiska och sexuella övergrepp och andra former av skada och vanvård som kan förekomma.

Artikel 12 handlar om skyldigheten att ge barnet möjlighet att komma till tals och har särskild betydelse i samband med utredningar som rör enskilda ärenden som diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.

I artikel 28 erkänns barns rätt till utbildning och att konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att disciplinen i skolan upprätthålls på ett sätt som är förenligt med barnets mänskliga värdighet och i överensstämmelse med barnkonventionen.

Socialtjänstlagen

Verksamheter som berör barn och ungdom är skyldiga att göra anmälan till socialnämnden enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453). Enligt denna bestämmelse är både skolmyndigheten och alla anställda hos myndigheten, dvs. personal i förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola, skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”

Detta gäller även dem som är verksamma inom fristående skolor.

Oavsett sekretess har verksamheter som berör barn och ungdom anmälningsskyldighet. Skyldigheten att anmäla är ovillkorlig och får inte bli föremål för överväganden av den anmälningsskyldige själv.

Att få kännedom om något som kan innebära att socialtjänsten behöver ingripa betyder inte att detta skall vara klarlagt.

Även svårbedömda och obestyrkta uppgifter skall anmälas om de tyder på att ett barn kan vara i behov av hjälp och stöd från socialtjänstens sida.

I socialstyrelsens allmänna råd om anmälan om missförhållanden enligt 14 kap.1 § socialtjänstlagen (SOSFS 2003:16) och handbok.

Anmälningsskyldighet om missförhållanden som rör barn, finns stöd för tillämpningen av socialtjänstlagens bestämmelser om anmälningsskyldighet.

Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljölagen och därtill knutna förordningar och föreskrifter syftar till att uppnå en god arbetsmiljö, bl.a. avseende den psykosociala miljön. Arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen syftar till att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Med en god arbetsmiljö avses t.ex. möjlighet till inflytande, handlingsfrihet och utveckling. Dessutom ska arbetstagarna ges möjlighet till variation och samarbete samt goda sociala relationer. Arbetsmiljölagen handlar alltså inte bara om buller, damm eller andra fysiska risker, utan om den psykosociala miljön. Det handlar om hur elever, lärare och annan personal kan trivas och utvecklas på sin arbetsplats – skolan, utifrån en helhetssyn på hälsa och arbetsmiljö.

Elever jämställs i de flesta delar av lagen med arbetstagare. Barn i förskoleverksamhet och skolbarnomsorg omfattas inte.

Föreskrifter och allmänna råd om kränkande särbehandling i arbetsliv (AFS1993:17) förtydligar lagens krav. Dessa gäller även skolan som arbetsplats och därmed personal och elever. Dessutom finns särskilda föreskrifter om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön. Vid tillbud som inneburit allvarlig fara för liv eller hälsa eller om flera drabbas skall Arbetsmiljöverket underrättas (2 § arbetsmiljöförordningen)

Vad är en kränkande behandling?

Kränkande behandling kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier, mobbning eller fysisk kränkning exempelvis:

Att vid upprepande tillfälle inte får vara med i leken,

Att inte få vara med och bestämma

Att åsikter, synpunkter, idéer ständigt ignoreras

Att bli retad eller få kommentarer för sitt utseende, språk, handikapp mm

Att det blir tyst i rummet när man kommer in.

Att vuxna pratar ”över barnens huvud”.

Att prata ”bakom ryggen” på varandra.

Att bli utsatt för upprepat fysiskt våld i olika former

Gemensamt för all kränkande behandling är att den strider mot principen om alla människors lika värden. Kränkningarna är ofta ett uttryck för makt och förtryck. Den enskildes upplevelse av kränkningen måste alltid tas på allvar.

Förebyggande och främjande arbete.

Varje form av diskriminering, trakassering och annan kränkande behandling är förbjuden i Förskolans verksamhet.

De vuxna ska medverka till att utveckla barnens känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen.

Barnen uppmuntras att ha omsorg om varandra.

Barn och vuxna ska möta varandra med respekt

Barnens sociala utveckling förutsätter att de allt efter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön. Barnen ska genom delaktighet i verksamheten tränas i demokratiska värderingar. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för, bör ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av den pedagogiska verksamheten.

För att stärka barnens självkänsla är det viktigt att den vuxne ser och lyssnar till det enskilda barnets behov.

Barnen tränas i empati som handlar om inlevelseförmåga att förstå hur det kan bli eller kännas för någon annan. Det kan handla om att trösta och säga förlåt. Barnen tänker konkret så det kan handla om att man hämtar ett glas vatten, blåser på det onda eller lånar ut ett gosedjur.

Ibland blir barnen osams, men då får de lära sig att det går att ställa allt tillrätta igen.

Ibland blir barnen osams då är det viktigt att vuxna inte går in med färdiga lösningar. Barnen kan mycket väl ha en lösning själv. När vi har de förhållningssättet blir det inte så farligt med konflikter.

Barn har rätt att leka och leken är grunden i Förskolans verksamhet. I leken utvecklas gemenskap, självkänsla, empati och respekt för andra. Barnen tränas att bjuda in varandra i gemenskapen.

När barnen får tid att leka lär de sig sociala färdigheter och i rolleken kan barnen gå in i rollen och känna hur det är att vara någon annan. I leken utvecklas gemenskap, självkänsla, respekt för andra och empati.

Barn som inte klarar "lekreglerna" får hjälp av den vuxna att komma med i leken och den sociala gemenskapen.

Gränssättning ger trygga barn och det är viktigt att vara en tydlig vuxen.

De vuxna har alltid öronen "på skaft" för att kunna gå in och stödja barnen i en situation som de inte klarar av.

Barnen får lära sig att de har rätt att säga nej, att de har rätt till sin egen kropp. De vuxna respekterar barnens rätt att själva avgöra hur mycket närhet man vill ha. En kram är en gåva, inget man kan kräva av ett barn.

De vuxna ska i vardagen och i det pedagogiska arbetet tala med barn om känslor vilket stärker deras förmåga att respektera sig själv och andra människor.

När man är tydlig och öppet talar om olikheter accepterar barn det snabbt och visar tolerans med andras svårigheter.

Samtal och reflektion är det främsta verktyget, för att bearbeta de egna föreställningarna, samt för att skapa ett gemensamt förhållningssätt och en positiv atmosfär i verksamheten.

Vännerna i Kungaskogen är ett material som används i Förskolans verksamheten där vänskap, etik och moral är temat.

Här vävs Förskolans olika pedagogiska arbetssätt in, såsom musik, drama, skapande verksamhet, naturkunskap och kunskap om olika kulturer.

Barnen arbetar i smågrupper där samtalet är en viktig del.

Den vuxne i hemmet och förskolan har ett stort ansvar för barnens moraliska/etiska utveckling då vi vuxna är förebild för barnen.

Barn gör som vi gör, inte som vi säger.

Upptäcka

Genom observation och kartläggning skaffar man kunskap om klimatet i verksamheten och upptäcker enskilda fall och skadliga strukturer.

Samtal med barn och vuxna ger oss information om brister.

Vuxna är alltid i barnens närhet och håller ”ögon och öron öppna” för att snabbt upptäcka missförhållande.

Vi skapar en atmosfär där barnen vågar göra de vuxna uppmärksamma på kränkningar och missförhållanden.

Föräldrar uppmanas att uppmärksamma personalen om något inte står rätt till.

Utreda

Samtal förs med de inblandade barnen och gruppen.

Samtal förs med föräldrar för att gemensamt motverka kränkande beteende hos barnet och för att stötta det barn som har utsatts för kränkning.

Dokumentation är ett viktigt redskap.

Åtgärd

Arbetslaget reflekterar och arbetar fram ett arbetssätt för att förhindra fortsatt kränkning.

Den vuxne finns till hands och styr upp verksamheten och leken då det behövs.

Vid behov upprättas åtgärdsprogram där föräldrar är delaktiga och detta följs upp tills beteendet har upphört.

Om man misstänker att ett barn far illa eller på annat sätt behöver stöd, hjälp eller skydd, är man skyldig att anmäla detta till Socialtjänsten.

Rektor, förskolechef gör anmälan tillsammans med personalen.

Samtal med föräldrar för att gemensamt motverka kränkande beteende hos barnet och för att stötta det barn som har utsatts för kränkning.

Dokumentation är ett viktigt redskap.

Åtgärdsprogram upprättas och följs upp tills beteendet har upphört.

Kompetensutveckling

Likabehandlingstanken och värdegrunden är en del av fortbildningsutbudet.

Kompetens erhålls också genom att värdegrunden ständigt hålls levande i samtal i vardagen vid personalsammankomster.

Handledning i olika former kan fungera som stöd.

Arbeta med att förankra och låta planen vara känd hos personal och föräldrar.

*Likabehandlingstanke skal löpa som en röd tråd i verksamheten och ska ständigt hållas levande.

*Likabehandlingsplanen uppmärksammas på arbetsplatsträffar.

*Planen utvärderas i samband med den årliga utvärderingen, och är en del i kvalitetsredovisningen.

Föräldrar får ta del av planen i samband med inskolning, föräldrasammankomster och i det dagliga mötet mellan föräldrar och personal.

Litteraturförslag

När Leopold blev arg
Ronny och Julia böckerna
Stora och lilla monstret

Åtgärdsprogram

Datum.....Förskola/Avdelning.....

Namn.....personnummer.....

Nulägesbeskrivning

Mål

Planerade åtgärder

Ansvarig för åtgärderna

Tid för uppföljning/utvärdering

--

Uppföljning/ utvärdering

.....
Personal

.....
Vårdnadshavare

